

א) לקמן ויע. ב) לה:
ב) לקמן ית. ג) ויעין ב.א.
ג) לקמן ד. טו. ד) ויעיל
ו) ויעין. ז) ויעין יב.
ח) גי' רש"א זין כסליו
למחו שלפניו ועי' רש"י.

הגהות הב"ח

א) גבי מוקי לה למתני'
בשטר דלא אקנייתא:
ב) רש"י ד"ה אבי אמר
וכי אכל השתא דתנן. ג"כ
זהו למאי דקס"ד השתא
ומשום הכי פריך לקמיה
אמאי לא יחזיר כ"י אכל
למאי דמסיק הוה טעמיה
דאבי משום דחיישין
לפרעון ולקנוניא והוה
שטר שנתחל שעבודו:
ג) ד"ה הניחא וכו' הלך
איכא למימר. ג"כ פירוש
כשאין חייב מודה:

גליון הש"ס

גבי אבי אמר עדין
בחתומיו. עי' רש"א
בחדושי קדושין דף כ"ז
ע"פ ד"ה ע"מ שמתנו
לו שטר:

מוסר רש"י

דייתיקי. לוחט שכיב מרע,
דה תהא למוקס ולהית
(גיטין כ.ד.)

שנים אוחזין פרק ראשון בבא מציעא

יג.

עין משפט
נר מצוה

בשטרי הקנאה. שמקנה לו נכסיו מהיום זין ילוה זין לא ילוה יגבה מהן לאותו זמן מהיום: אי הכי. דשטרי דלאו הקנאה לא עבדי דכתיב אלא אם כן ראו הלוואת המעות מתני' דקתני כו':

כי ליכא מלוה כהדיה. ונותן מעות בפניהם לא כתבינן: אבי אמר. הא דתנן כותבינן שטר ללוה

בלא מלוה אפילו בשטר דלאו הקנאה נמי ואי נמי אחי למיטרף מהאידנא והוא לא ליה עד תשרי לא שלא כדין הוא דעדיו בחתומיו זכין לו מיום שחתמוהו זכין לו השעבוד ואפילו לא הלוה המעות עד תשרי. ולהכי מוקי ליה אבי כהדיה טעמא משום דקשיא ליה כיון דאמרת כו' וכל השתא דתנן כותבינן חיישין דלמא כתב ללוה ולא ליה. ולקמיה פריך אמאי לא יחזיר הרי זכו ליה עדין בחתומיו ושפיר טריף: דייסיקי. לוחט שכיב מרע. ולשון דיימיקי דא תיקון זה מיקוס דדברי שכיב מרע ככתובין וכמסורין דמי: מתנה. מתנת צריף: ושוכרין. פרעון שטר:

הני מיני היכא דמטא שטר לידיה. ואפילו לאחר זמן זכו לו חותמיו לגבות מומן הכתוב בו. ואי קשיא הא דתנן (שביעות פ"י מ"ה) שטרי חוב המוקדמין פסולין והמאוחרין כשרין במאי מוקי לה אבי תריץ במוקדמת כתיבתן לחתומותן ולהכי פסולין שבה לטרופ משעת כתיבה א"י שכתבו וחתמוהו בתשרי והם כתבו בתוכו ניסן שהוא ראש השנה לשטרות: בשלמא לרב אפי' דמוקי לה הוא דכותבינן בשטרי אקנייתא: מוקי. מתנייתין דלאו אקנייתא ולהכי לא יחזיר דקאמר איתרע ליה וחיישי' דלמא אקרי וכתב והוה ליה מוקדס ולכן הופקר להשליכו: לפרעון ולקנוניא. שמא פרעו ומן הלוה נפל והא דקא מודה לא פרעתי ענה היא צניעה של רמאות לטרופ את הלקוחות שלקחו ממנו קרקע שלא באחריות ויחלקו צניעה: ולשמואל דאמר. לקמן: לא חיישין לפרעון. בשטר הנמלא ואפילו אין חייב מודה דאם איתא דפרעיה מקרע הוה קרע ליה דאמר שמואל לקמן (דף טו:) המואץ שטר הקנאה צדוק יחזיר לצעלים וכו' כשחייב מודה מהאי טעמא גופיה דמיס פריעתו הוא קורעו הלכך ליכא למיחש לאחר זמן לקנוניא מתני' במאי מוקי לה: הניחא כו'. ואי קשיא על כרחך לא סגינא ליה כאבי דאי כאבי ס"ל מאי איריא שטר הקנאה הא לאבי אין חילוק זין זה לזה דאפילו דלאו הקנאה נמי יחזיר הואיל ושמואל

לא חייש לפרעון לאו פירכא הוא דמודה אבי בדלא מטא שטר לידיה כדאמרן ו) הלכך איכא למימר כתב ללוה ולא ליה לגמרי ולא מטא לידיה מעולם: שמואל מוקי לה כשאין חייב מודה. כתיבת השטר שאומר לזה לא כתבינן ומוזיק הוא. וא"ת יתקיים בחתומיו כיון שנפל אחרת ליה ואמרינן מפני שפסול היה לא נהר ומהמניין ליה להאי:

אינו דספרא לא יפסיד ללקוחות ממון מרובה אף על גב דרב אסי חייש לכתב ללוה ולא ליה עמה רואה ללוה ומפסיד ללקוחות משום פשיטי דספרא היינו משום שכבר נתן לטופר ואינו רואה להפסיד ועוד פסוד המלוה ועוד שירא המלוה ששמעו הפריעה והאלוהא שנית לא נכתב השטר: לא הפסיד פשוט שנתן לטופר ועוד שירא המלוה ששמעו הפריעה והאלוהא שנית לא נכתב השטר:

אבי אמר עדין בחתומיו זכין לו. מכאן קשה לרש"י דריש מסכת ראש השנה (דף ג. ו) ושם ד"ה לשטרות) דתנן באחד

זניסן ראש השנה למלכס ומפרש בגמרא דנפקא מינה לשטרי חוב המוקדמים ופרש"י שאם לא קבעו יום לתחלת שנת המלך אלא כל מלך לפי מה שעומד פעמים שאין

להצדיק כגון אם כתב בו צכסליו בשנת ג' למלך וזכו עדים ואמרו כשתמנו בו לא ראינו שהלוהו אלא אמר הלוה לנו חתמו כאותה ששנינו כותבינן שטר ללוה אע"פ שאין מלוה עמו אבל ראינו שהלוהו אותה מלוה בתמו בשנת ג' למלך ואין לנו יודעים אם קודם לכן או אחרי כן שאין לנו יודעים מתי עמד המלך אם זין ו' תמו לכסליו של אחריו והוה ליה כסליו תחלה א"כ מוקדס הוא ופסול או זין כסליו לתמו של אחריו והוה ליה מאוחר וכשר והשתא שקבעו ניסן ר"ה הוה ליה תמו תחלה ושטר מאוחר הוא וכשר והשתא לאבי כה"ג לאו מוקדס הוא דעדיו בחתומיו זכין לו ולרב אסי נמי דלית ליה למה הארכו לעשות תקנה כיון דלית ליה כותבינן שטר ללוה אלא בשטרי הקנאה ועוד וכי רגילות הוא שיטכמו כל העולם והסופר וכו' מתי עמד המלך שהארכו לעשות תקנה בשביל כך ועוד דהוה ליה למימר דנימ טובא בכל שטרות שלא ידעו מאימתי לגבות כיון דאין יודעים מתי מתחלת שנת המלך וע"כ יותר אף אין מקומו הנה ונראה לפרש דנימ לשטרי חוב המוקדמים היינו כגון שאם עמד המלך ככ"ט צאדר כשיגיע כ"ט צאדר בשנה של אחריו פעמים יטעה הסופר ציוס אחד ויסבור ששטר המלך אשתקד צאחד זניסן ויכתוב עתה ככ"ט צאדר שנה ראשונה ומנלא שטר זה מוקדס שנה שליומה וזה פסול לכולי עלמא שכותב עתה שנה של אשתקד אבל כשקבעו ניסן ר"ה לא יטעה דמיס שני לעמידת המלך שהוא ראש חדש ניסן כתב הסופר שנה שניה ומשם ואילך עד ניסן הבא:

משום דקשיא ליה לאבי. תימה דבשביל כך לא

הולך לומר עדין בחתומיו זכין לו דאפילו יסבור דאין זכין כרב אסי ומתנייתין שכותבינן שטר ללוה בשטרי הקנאה ולמא מיקרי וכתב לא אמרי' יעמיד משנתנו בשחייב מודה ולא יחזיר משום דחיישין לפרעון ולקנוניא כדאמר בסמוך וי"ל משום דקשיא לאבי לא ניחא ליה שניא דרב אסי ומילתא באפי נפשה היא דתנן בחתומיו זכין לו א) (וכל) בשטרי הקנאה הוא שיטכמו נפשה. ובשטר שאין בו אחריות אע"פ שאין חייב מודה ב) ו"מ דאמר יחזיר למלוה לצור על פי צלוהו שאין בו אחריות נכסין אינו גובה לא ממשעבדי ולא מבני חרי.

ק"א א מ"י פ"כ מהל' מלוה וזה הל' א ועין מ"מ שהיה צ"ע סגן עשין עד טו"ש ח"מ סי' לו סעיף ו: ב טו"ש ח"מ סי' מג סעיף טו: ג טו"ש ח"מ סי' סה סעי' יד: ק"ב ד מ"י פ"ח מהל' הצדה הל' א סגן עשין עד טו"ש ח"מ סי' סה סעיף ו:

רבינו חננאל

מלוה עמו יחוש שמה כתב ללוה ולא לזה. ופריך רב אשי בשטרי הקנאה דהא שיטכמו נפשה בחליפין ולא חיישי' לנתינת המעות אלא נשתחבב מעדינא הוה דקנו מיניה בחליפין. אבי אמר עדין בחתומיו זכין לו פי' כיון שאמר לזה לעדים העירו עלי שיש לפלוני עלי כך וכך וכתבו שטר בזה וחתמו בו זכו למלוה ואי"נ דלא קנו מן הלוה והוא דנפיק שטרא מידא דמלוה אבל אי לא נפיק שטרא מותרא ידיה דמלוה חיישין דלמא אכתי' לא מטא לידיה דמלוה ומתני' דאוקינא בשחייב מודה דהא שטרא מטא לידיה דמלוה מהדיא שעתא דנכתב ומיניה נפל. אמר לך אבי כי הא גורגא בדלא נקוט שטרא מותרא ידיה דמלוה לא להא דאבי ולא להא דרב אשי ותרייהו בעינן דמטא שטרא בידא דמלוה. והא דר' יוחנן לא הוי ליה תיובתא דיכול רב אשי למימר לא אמר ר' יוחנן אלא בשטרי דלא אקנייתא ולאבי נמי לא הוה תיובתא דהא לרבנן דר' יוחנן שכיב. מיהו סוגיא דשמעתין כר' יוחנן סלקא דאמר מחלוקת בשחייב מודה ר"מ דאמר יחזיר סבר שטר שאין בו אחריות נכסין לא גבי ממשעבדי מבני חרי הוא דגבי זכין דמודה ליה ליכא למיחש הלכך יחזיר ורבנן סברי גבי אפי' ממשעבדי הלכך לא יחזיר דחיישין לקנוניא אבל בשאין חייב מודה דברי הכל לא יחזיר דחיישין לפרעון ותניא בהדיא כותיה. שמואל מוקי לה לכוה מתני' בשאין חייב מודה אבל בשחייב מודה דברי הכל יחזיר כי עדין בחתומיו זכין לו א) (וכל) בשטרי הקנאה הוא שיטכמו נפשה. ובשטר שאין בו אחריות אע"פ שאין חייב מודה ב) ו"מ דאמר יחזיר למלוה לצור על פי צלוהו שאין בו אחריות נכסין אינו גובה לא ממשעבדי ולא מבני חרי.

א) אלו צ"ל ויש בשטרי הקנאה.
ב) אלו אמר ר"מ יחזיר למלוה וכו'.